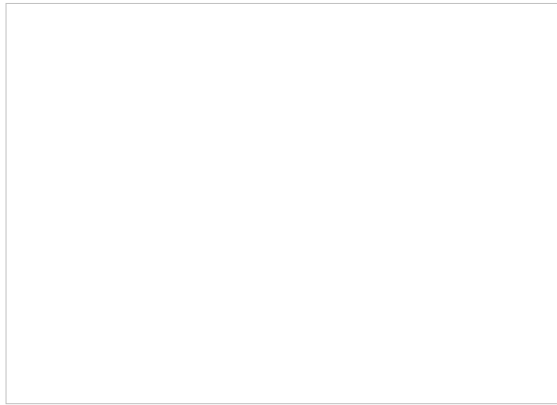

Ramazanyň soňky on gününüň ähmiýeti we ygtykaf sünneti.

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

Ramazan aýynyň soňky on gününde has köp ybadat etmek, gijelerine tehejjut namazy kylmak, zikir etmek we ramazanyň soňky on gününüň täk gijelerinde gadyr gijesini gözläp, ybadat, dogadileg bilen geçirmek, ygtykafa girmek sünnetdir.

Aýşa enemiz (radiallahu anha) şeýle habar berýär: **“Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem) Ramazan aýynyň soňky on günü başlanda has köp amal ederdi, gijelerini ihya ederdi (ýagny ybadat bilen geçirerdi), maşgalasyny hem (ybadat etmekleri üçin) oýandyrdy.”**¹

Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem) beýle etmeginiň sebäbi gadyr gijesine gabat gelmek üçindir. Şonuň üçin Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem) şeýle diýýär: **“Gadyr gijesini ramazan aýynyň soňky on gününüň täk gijelerinde gözläň.² Iman edip we sogabyny umyt edip, gadyr gijesini ybadat bilen geçiren kişiniň geçmiş günäleri bagyşlanar.”**³

Günümüzde köp musulmanlaryň unudan, hatda asla bardygyndan bihabar bolan sünnetleriniň bir hem ygtykaf sünnetidir. Ýslam adalgasynda ygtykaf (الاعتكاف) diýmek: Ynsanlar bilen aragatnaşygy kesip belli bir wagt, özüni dünýewi işlerden saplap, Allaha ytagat/ybadat etmek üçin metjitde bolmalydyr. Ygtykafa giren kişi diňe ybadat, dogadileg, zikir ýaly amallar bilen meşgul bolmalydyr.

Ygtykafa girmegiň hökümi, muekked sünnetdir. Ramazan aýynyň soňky on gününde ygtykafa girmek bolsa, has güýçli sünnetdir.

Bu barada Aýşa (radiallahu anha) şeýle diýýär: **“Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem) tä dünýäden gaýdýança, Ramazan aýynyň soňky on gününde ygtykafa girerdi. Ondan soňra aýallary ygtykafa girerlerdi.”**⁴ Buhari, Ebu Hureýrāniň şeýle diýenini habar berýär: **“Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem) her Ramazanda on gün ygtykafa girerdi. Dünýäden gaýdan ýyly ýigrimi gün ygtykafa girdi.”**

Ibn Rejeb “*el-Letaif*” atly eserinde şeýle diýýär: “Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem) bu on günün içinde ähli işlerini taşlady, (ähli-pikir düşüňjelerini) saplap, Robbine ýalbaryp, Ony zikir edip, dogadileg ederdi, ynsanlardan uzaklaşyp (metjitde) bir otagda galardy.”

Şonuň üçin Ymam Ahmet (rahimehullah) ygtykafa giren kişiniň, (ygtykaf wagtynda) ynsanlar bilen ara gatnaşygy kesip we olardan uzak durmagyny müstehap görýär. Ýagny ygtykafa giren kişi dünýewi işlerden we pikirlerden özüni saplap, ynsanlar bilen ara gatnaşygy kesip ähli ünsini ybadata, zikire, dogadilege bermelidir.

Ygtykafa giren kişiniň baş wagt namazyny jemagat bilen okap bilmegi üçin, ygtykafa diňe metjitlerde girilýär.

Ygtykafyň şertleri bardyr. Haçanda şol şertler ýerine ýetirilse ygtykaf sahyh/dogry we kabul bolýar. Olar:

1-Niyet. Bunyň delili: **Amallar niýetlere görädir** hadysydyr.

2-Ygtykafa giriljek ýer metjit bolmalydyr. Bunyň delili şu aýatdyr:

وَلَا تَبَاشِرُوهُمْ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ

“Metjitlerde ygtykafa gireniňizde zenanlara ýanaşmaň.”⁵

3-Ygtykafa giriljek metjit, baş wagtyna jemagat namaz kylynýan metjit bolmalydyr. Sebäbi hem ygtykafa gire kişiniň namaz üçin başga metjitlere çykmazlygy üçindir.

Ygtykafa giren kişi zerurlyk bolmasa, metjitden daşary çykmaly däl, hassa zyýaratyna gitmeli däl, jynaza namaza gatnaşmaly däldir. Gijeleri aýalynyň ýanyna baryp, ýanaşmagy haramdyr. Özüni Allaha ýakynlaşdyrjak ybadatlar bilen meşgul bolup, ondan başga zatlardan uzaklaşmagy müstehapdyr.

Emma özüni görmäge gelen kişi bilen görüşip biler, ýuwunyp-artynyp misk çalynyp biler. Ýuwunmak üçin we hajaty üçin daşary çykyp biler. Eger zyýandan nahar getirilmeyän bolsa, iýmek we içmek üçin daşary çykyp biler.

Ygtykafyň wagty: Ygtykafa erte namazyny kylyp girilýär we ramazanyň iň soňky günü, günün batmagy bilen ygtykafdan çykylýar.

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

¹- Buhari, 2024. Muslim, 1174.

2- Buhari, 2017, Muslim, 1169.

3- Buhari, 2014, Muslim, 760.

4- Buhari, 2026, Muslim, 1172.

5- Bakara 187.

www.ahlusunnat.com